MŪSŲ PASTOGĖ

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

XXXVII metai Australian Lithuanian Weekly Registered by Australia Post publication No NBH 0698 Kaina / Price $ 1 8.9.1986 Nr. 35 (1958)

ALB KRAŠTO VALDYBOS

MIELI AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Australijos lietuviams politinę ir kultūrinę veiklą tenka finansuoti patiems iš savo pajamų, kurias yra vis sunkiau sutelkti. Ypač dabartiniu metu mūsų politinė veikla pareikalauja daugiau lėšų, bandant lietuvių ir Lietuvos reikalus pristatyti tinkamoje perspektyvoje, kas liečia įvairius lietuvių kaltinimus ir Lietuvos valstybės integralumą.

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba veikia per Pabaltiečių Tarybą, kuriai kas metai skiria nemažą sumą, per Lietuvių informacijos biurą ir visas apylinkių valdybas, seniūnijas.

Tautos šventės proga kreipiamės į mūsų bendruomenės narius, prašydami, per tuo metu vykstančią rinkliavą, paremti mūsų darbą.

Australijos lietuvių politinė ir kultūrinė veikla priklausys nuo jos Bendruomenės narių duosnumo.

Tautos šventė tebūnie paskatinimas visiems bendromis jėgomis siekti savo Tautos laisvės !

ALB KRAŠTO VALDYBA

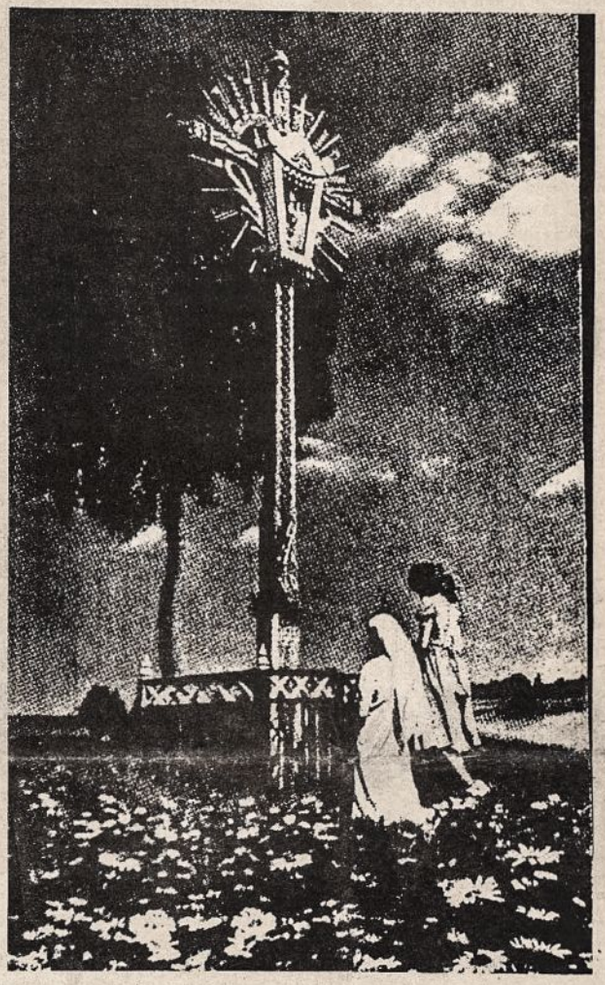

MALDA PRIE KRYŽIAUS

MOTERŲ KANČIOS RUSŲ GULAGUOSE

LONDONAS. — Religinės laisvės pažeidimais besirūpinanti tarptautinė Kestono Kolegija savo paskutiniame biuletenyje pateikia išsamią studiją apie sovietiniuose lageriuose kalinamas moteris, sąžinės belaisves. Vakaruose, rašo Kestono biuletenis, nuolat didėja susirūpinimas moterų belaisvių padėtimi bei likimu Sovietų Sąjungoje. Šiuo metu yra žinoma apie 80 moterų sąžinės belaisvių. Tačiau šis skaičius gali būti daug didesnis. Pusė jų yra kalinamos dėl savo religinių įsitikinimų, rašo biuletenis. Moterų sąžinės belaisvių griežto režimo lageris yra Mordovijos srityje. Čia neviena moteris yra kalinama jau antrą, trečią kartą. Biuletenis patiekia keletą pavyzdžių. Štai, lietuvė Jadvyga Bieliauskienė buvo įkalinta nuo 1946 iki 1956 metų. 1982 metais Jadvyga Bieliauskienė buvo įkalinta antrą kartą: 7-nerius metus griežto režimo lagerio ir tremties. 81-nerių metų amžiaus Ukrainos Helsinkio grupės narė Oxana Meško yra pati seniausia sovietų kalinama moteris. Gerai pažįsta sovietinius lagerius ir psichiatrines ligonines.1980 metais, būdama 76 metų amžiaus, buvo antrą kartą nuteista ir įkalinta. Baptistė, Rigoje dirbusi gailestingoji sesuo Lidija Doronina jau trečią kartą eina Gulago salyno keliais. Rusė stačiatikė, poetė Irina Ratušinskaja yra įkalinta 7-riem metam griežto režimo lageryje ir 5-riem metams tremties. Irinos Ratušinskajos sveikatos būklė yra labai pablogėjusi. Jei Irinai nebus suteikta reikalinga medicininė pagalba ji gali nesulaukti išlaisvinimo, rašo Keston Kolegijos biuletenis. Moterys sąžinės belaisvės Sovietų Sąjungoje yra kalinamos , visai neatsižvelgiant jų šeimos būkę, nekreipiant jokio dėmesio į psichologinę įtampą, kurią pergyvena kalinamos motinos, jų vyrai bei vaikai. Čia Keston Kolegija pateikia lietuvės katalikės Editos Abrutienės pavyzdį. 35 metų amžiaus Edita Abrutienė buvo areštuota 1982 metais, netrukus po jos vyro Vytauto išlaisvinimo. Sūnus retai kada mato savo motiną, rašo Keston Kolegijos biuletenis. Kalėjimo sargai draudžia Editai Abrutienei susitikti su atvykusiu motiną aplankyti sūnumi. Edita Abrutienė po 4-erių metų griežto režimo lagerio yra bepradedanti dvejų metų tremtį. Įkalinimą sunkiausiai perneša nėščios moterys. Krišna sekėją Olgą Kiseljovą sovietinis teismas įkalino tik prieš gimdymą. Kūdikis gimė lageryje . Čia, po 11 mėnesių naujagimė dukrelė mirė. Paslaptingas ir žiaurus moterų sąžinės belaisvių pasaulis Sovietų Sąjungos Gulago salyne yra pilnas prievartos, smurto, pažeminimo, šalčio, alkio, nepagydomų ligų ir pavojų gyvybei, rašo Kestono Kolegijos biuletenis.. Baisių traumų pergyvenimai dažnai palaužia dvasią ir kūną. Baraševo moterų lagerio Mordovijoje viršininkas majoras Šorin ne veltui yra pasakęs: "Mes jūsų nebešaudom, bet turime kitus metodus, kurie užtikrina, kad iš šio lagerio gyvos neišeisite."

Draugas Nr 160 1986 m. rugpj.mėn.

POPIEŽIAUS JONO PAULIAUS II APSILANKYMAS AUSTRALIJOJE

Popiežius Jonas Paulius II - sis lankysis Australijoje. Jis pirmiausia atvyks į Canaberrą lapkričio 24-tą. Per šešias su puse dienos jis aplankys visas valstijas.

Popiežiaus viešėjimo rengėjai pradėjo rūpintis gaminimu įvairių daiktų, kurie bylos apie tą įspūdingą įvykį. 50 - čiai fabrikantų buvo leista pagaminti daiktų pagal 100 - tą projektą. Daugiau negu šimtas projektų buvo atmestas dėl įvairių priežasčių. Rengėjai tikisi, kad žmonės pirks pagamintus daiktus, kaip papuošalus, rožančius, medalijonus, atvirutes, knygeles, meniškus išdirbinius ir kt. Visi daiktai bus pažymėti užrašu: "Papal Visit 1986". Daiktų kaina bus nuo 30 centų iki 495 dolerių.

Rengėjai sako, kad tie specialiai pagaminti daiktai bus skoningi ir gerai padaryti. Jau yra ruošiami daiktų katalogai su kainomis. Tie katalogai bus visur iškabinti.

Rengėjai gaus tam tikrą procentą nuo parduotų daiktų ir yra numatę, kad surinks apie vieną milijoną dolerių.

Manoma, kad popiežiaus apsilankymas Katalikų Bažnyčiai kainuos penkis milijonus dolerių.

KRATOS LIETUVOJE

"Ruskaja Mysl" liepos 11 d. laidoje rašo, kad "1986 m. gegužės mėn. Pabaigoje Kaune, Šakiuose ir Jonavoje pas septynis asmenis buvo padarytos kratos. Kaune buvo kratomas buvęs Žemės ūkio akademijos docentas Antanas Patackas (gimęs 1912 m.) Pas jį rasta savilaidos medžiaga, 35 užsienyje išleistos knygos, ir taip pat knygos (jų tarpe "Lietuvos istorija"), išleistos nepriklausomos Lietuvos laikais."

Tas pats Paryžiaus rusų savaitraštis liepos 25 d. laidoje rašo: "Lietuvoje buvo daromos namų kratos pas du lietuvių sekmininkų bendrijos narius: Petrą Grigalčiką ir Povilą Romančiką. Pas abu buvo konfiskuota religinė literatūra, kaip maldaknygės ir Šv. Raštas. Po to abu buvo pkviesti į prokuratūrą, kur buvo pagrasinta iškelti jiems teisminę bylą už skleidimą gandų apie sovietinę santvarką. Pastoriui Romančikui taip pat grasino kaltinimu dėl tikinčiųjų Bendrijos nuo valstybės atskyrimo įstatymo laužymo. Grigalčikas ir Romančikas yra aktyvūs kovotojai už sekmininkų teisę emigruoti užsenin.

ESTAI ČERNOBILO PRAGARE

Okupuotos Estijos spaudoje pasirodė gilė straipsnių, kurie nušviečia estų, sugaudytų darbams Černobilo srityje, sunkią padėtį. Tarp dviejų ir trijų šimtų estų atsargos karių buvo pašaukti dviems mėnesiams likviduoti Černobilo katastrofos pasėkų. Pašauktieji buvo dažnai sugauti nakties metu. Jų darbas buvo plauti radijacijos paliestus trobesius ir medžius bei pašalinti viršutinį žemės sluogsnį, pakeičiant jį iš kitur atvežtomis žemėmis.

Estų darbo diena tęsėsi nuo šešių ryto iki 8 val. vakaro, su dvejomis polisio dienomis į mėnesį.

Matydami, kad nuo radijacijos suserga jų bendradarbiai iš kitų Sovietų S-gos kraštų, estai skundėsi, kad ir jie gali susirgti, ar likti nevaisingais.

Birželio mėnesį jie pradėjo streiką, kai sužinojo, kad jų priverčiamo darbo perijodas pratęstas iki 6 mėnesių. Streikas išsivystė į riaušes.

Negalėdami niekur pasišalinti iš apsuptos Černobilio srities, liepos mėnesį estai turėjo nutraukti savo streiką, pasiduodami prievartai.

DĖDĖS SAMO ŽEMĖJE

Rašo Jurgis Janušaitis

Kada Jūs, mieli australiečiai, dar tebegyvenate žiemos rūpesčiais, mes, Dėdės Samo Žemėje tebesidžiaugiame vasaros malonumais. Ir pas mus vasara mėgsta išdaigas. Tai vienoje, tai kitoje valstijoje nusiaučia uraganai, tai vienur tai kitur nuo sausrų ima badauti gyvuliai, ūkininkai baiminasi netenkų kukurūzų derliaus, daržovių ir vaisių.

Taigi vasara - atostogų laikas. Kultūrinis gyvenimas kiek snūstelėja. Bet ne visuose frontuose. Gyvai veikia jaunimo ir senimo stovyklos, įvairios studijų dienos, na, o veiklos nemėgstą tautiečiai, mantas susikrovę į naujutėles mašinas keliauja per plačiąją Ameriką.

Žodžiu, gyvenimas rieda. Tačiau ne visi džiaugiasi ir poilsiu. Kai kurie kultūrininkai smarkokai dirba ir vasaros metu. Tikriau sakant, ruošiasi didesniems užmojams rudens laikotarpiui.

Vienu iš tokių didesnių kultūrinės veiklos bangavimų šį rudenį tektų laikyti septintąjį Lietuvių Teatrų festivalį.

Lietuviškajame gyvenime Teatro festivaliai jau įsipilietino. Iki šiol jų turėjome šešetą - 5 Čikagoje, vieną Kanadoje, o štai šis, septintasis ir vėl ruošiamas Čikagoje. Teatro festivalius ruošia JAV LB KV Kultūros taryba, o patį festivalį suorganizuoti kviečia energingą žmogų, kuris savo ruoštu susidaro Festivaliui ruošti komitetą.

Šiais metais Teatro festivalis įvyks, taip pat Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio mėn. pabaigoje. Tai jau nusistovėjusi tradicija. Kai kas priekaištauja, girdi, šaltokas oras, o tuo metu ir Amerikoje plačiai švenčiamoji Padėkos diena, kalakutinėmis vadinama, tai daugiau šeimos ir padėkos už visas malones šventė. Bet praktika rodo, kad Festivalius ruošiant tuo metu publikos nestokojama.

Septintam Teatro festivaliui suruošti Kultūros Tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė pakvietė Čikagos Margučio radio programos vedėją Petrą Petrutį. Tai energingas ir sumanus vyras, beveik ir australiečiams lietuviams yra pažįstamas iš sportininkų viešnagių.

Petras Petrutis turi gerą nuojautą, šauniai suruošia įvairius koncertus, vis "iškasdamas" naujus, negirdėtus talentus. Tuo jis pelno padėką ir savo ryžtu Čikagos lietuviams dažnokai padovanoja po meninės apraiškos šedevrą - gerą koncertą ar šiaip gerą programą.

Taigi neabejotina, kad jis suruoš gerai ir septintąjį Teatro festivalį.

Ankstyvesnius penkis Čikagoje ruošė rašytojas Anatolijus Kairys. Pats rašąs dramos, komedijos veikalus, turi gerą patirtį scenos mene. Jam už ankstyvesnius Festivalių ruošimus taip pat priklauso nuoširdus ačiū.

Festivalis, tai festivalis, bet kur mūsų teatrai? Štai čia yra pati svarbioji problema. Ankstyvesniuose Festivaliuose dalyvaudavo keturi, penki teatrai. Jie veikė Kanadoje ir Amerikoje. Didesnėse lietuvių kolonijose. Bet paskutiniaisiais metais sklinda gandas, kad teatrų, aktyviai besireiškiančių, mažėja. Net lietuvių sostinėje Čikagoje tvirto teatro neturime. Tiesa, dr. P.Kisieliaus, didelio entuziasto dėka, susiorganizavo jaunų žmonių teatras "Vaidilutė". Debiutavo neblogai su "Uošvė į namus tylos nebebus". Šaulių Sąjungos pastangomis, režisieriaus Petrausko dėka, dar protarpiais scenon išeina mėgėjų būrys su vienu kitu veikalu.

Todėl pradėjus Teatro festivaliui ruoštis, Kultūros Tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė ir komiteto pirmininkas Petras Petrutis per radijo ir spaudą kviečia, ragina veikiančius teatrus intensyviai ruoštis dalyvauti Festivalyje, o taip pat visus scenos menu besidominčius burtis, suorganizuoti teatro grupes ir paruošti po veikalą.

Tuo tarpu sunku suvokti, koks teatrų skaičius dalyvaus šiame septintame Teatro Festivalyje.

Gaila, kad Teatro menas nuslydo pakalnėn, tiek mažai juo besidomima. O juk pirmieji mūsų emigrantai, daugumoje mažamoksliai, žiurėkite, kiek buvo sukūrę vaidintojų grupių, kiek statė parapinėse salėse veikalus ir tuo pačiu palaikė kultūrines vertybes gyvas.

O šių laikų kartose nebėra to didžiojo entuziazmo, išskirus tik kelis atvėjus. O būtų gražu, kad šalia kultūrinių kitų apraiškų, sušvistų ir scenoje mūsų rašytojų veikalai, kad ši meno šaka įsipilietintų ir susilauktų plačiosios lietuviškosios išeivijos paramos ir dėmesio. Tikėkime, kad šiame Festivalyje sulauksime šviesesnių prošvaisčių. Australijos lietuviai, kiek žinau, tą meno šaką prideramai bando kultyvuoti. O gal ir pakeltumėte sparnus ir Čikagos link Festivalio proga. Tad tokiais rūpesčiais gyvename dabar.

MŪSŲ PASTOGĖ AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Čekius ir pašto perlaidas prašome rašyti Lithuanian Community Publ. Soc. Ltd. arba "Mūsų Pastogės" vardu.

Redakcinė Kolegija: V.Patašius, Br.Žalys ir V.Augustinavičius-redaktorius

Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P.O. Box 550 Bankstown, 2200 N.S.W.
Telefonai: administracijos - 7094846; Redakcijos - 70-3233
Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negražinami ir nesaugomi. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Prenumerata metams:

Australijoje	$ 25	Užsienyje paprastu paštu	$ 30
N.Zealandijoje (oro paštu)	$ 40	Užsienyje oro paštu	$ 55

JUODOJO KASPINO DIENA

Vakarų Australijos Pavergtųjų tautų laisvės taryba rugpjūčio mėn. 23 d. suruošė juodojo kaspino dieną. Tai laisvės šauksmo ir gedulo diena, bet kartu ir visų Maskvos pavergtųjų tautų kovos diena už laisvę. Demonstracija įvyko priešais Vesley bažnyčią. Nors diena ir buvo apsiniaukusi - lašnojanti, bet visgi susirinko apie šimtinę įvairių pavergtų tautų atstovų su plakatais ir tyloje stovėdami nuo 10 - 12.30 val. reiškė protestą Sovietų Sąjungai už Černobyl nelaimę ir jos pasėkas pavergtųjų tautų žemėse.

Susirinkusiųjų veiduose matėsi rimtas pasiryžimas prašant dangaus ir žemės valdovus pavergtiesiems padėti. Beveik visi dalyviai buvo užsirišę ant rankovių juodus kaspinus.

Apie 1 val. p. p. protestavę prie bažnyčios ir dar antra tiek naujai prisijungusių demonstrantų, susirinko į miesto salę. Pertho tremtinių tarpe žinomas ukrainietis V. Mandyczewki gana įdomiai ir išsamiai, net sukeldamas ašaras, nušvietė Sovietų Sąjungos, didžiausio pasaulio okupanto niekšingą veiklą.

Lietuvius šioje "Juodojo kaspino" gedulo ir laisvės šauksmo dienoje atstovavo P. Čekanauskas prisidėdamas savo darbu organizavime. Jam visų dalyvavusių vardu reiškiu padėką.

J. KRUPAVIČIUS

PUIKUS KONCERTAS SYDNEJUJE

Prie muzikos ir prie triukšmo esame pripratę, tai mūsų kasdienybė ir vargiai ar galėtume be to apseiti, bet gera klasikinė muzika ir dainos yra retas svečias mūsų auditorijose. Tokią muzikos ir dainų šventę turėjome rugpjūčio 17 d. Sydnejaus Lietuvių namuose. Apylinkės valdyba surūšė aukšto lygio dainų ir arijų koncertą. Du Sydnejaus operos solistai: Gregory Martin - baritonas, ir Conal Coad - bosas, sutiko Sydnejaus lietuvių visuomenei padainuoti dainų ir arijų pynę sekamdienio popietėje; muzikos mėgėjų susirinko virš šimto.

Koncertą pradėjo Gregory Martin lietuviškomis dainomis - M.K. Čiurlionio : Pamylėjau vakar, Lopšinė ir Dar neketinau. Padainavo gerai - balsas praskambėjo puikiai, įsijautimas į dainų dvasią ir vaidyba taip pat labai gera, tik kai kurie žodžiai buvo pamiršti. Jį lietuviškai dainuoti išmokė Paulius Rutenis, jo artimas bičiulis. Solisto nuoširdumas ir noras pradžiuginti lietuvius lietuviškom dainom sukėlė auditorijoje entuziazmą, jis jau nepirmą kartą dainuoja lietuviams, bene trečią kartą, ir visada publikos šiltai priimamas.

Toliau solistai, pasikeisdami, dainavo mums gerai pažįstamų operų arijas iš Fausto, iš La Traviata ir kt. komp. Verdi, Handelio, Dvoržak.

Conal Coad pirmą kartą pasirodė lietuviškoje auditorijoje, jaunas, gražios išvaizdos ir judėsių solistas, pirmu prasižiojimu pavergė klausytojus savo galingu basu: virpėjo širdys ir salės sienos. Tai buvo žavesys kokio nė vienas nesitikėjo. Pasirodo, kad solistas ne tik žymus Sydnejaus operos scenoje, bet dažnai važinėja po Europą ir kitus kraštus su koncertais.

Solistams akompanavo Mrs. Norma Williams.

Ilgai prisiminsime šį gražų koncertą, dėkojame Apylinkės valdybai, o ypač jos vice-pirmininkei Dr. Rūtai Kavaliauskaitei, kuri, turėdama geras pažintis su Operos personalu, randa būdų suorganizuoti mums žavingas popietes.

A. MAURAGIS

A. A.

Anelė Medelienė

Rugpjūčio 10 d. vakare išsivedė dar vieną Geelongo bendruomenės taip brangų asmenį - Anelę Medelienę, sulaukusią 62 metus.

Anelė gimė 1924.6.7 d. Daujočių kaime, Svedasų valsč., Rokiškio apskr., ūkininkų šeimoje. Anelei našlaitės dalia buvo jau lemta dar jai šio pasaulio šviesos neišvydus. Tėvas buvo jau anksčiau iškeliavęs amžinybėn, o motina mirė su Anelės atėjimu į šį pasaulį. Mažajai našlaitei teko augti močiutės ir vyresniosios sesers globoje, kur ji buvo pati jauniausia šešių vaikų tarpe.

Gimtąjį kraštą apleido 1944 m., areštuota okupantų vokiečių. Kurį laiką kalinta kalėjime, vėliau išvežta į darbo stovyklą Prancūzijos pasienyje. Po kapituliacijos gyveno pabėgėlių stovyklose, 1947 m. iš Grewen išvyko į Angliją. Darbo sutartį atliko, o ir po jo pasiliko dirbti Fulsford miesto ligoninėje. 1949 metais ištekėjo už Juozo Medelio ir apsigyveno Bradsford mieste. Čia susilaukė ir šeimos, dukros Aldonos ir sūnaus Romo.

Į Australiją atvyko 1963 metų pradžioje ir apsigyveno Albury mieste, iš kur 1964 metais persikėlė į Geelongą. Velionė ilgesnį laiką dirbo Henderson spyruoklių fabrike. Medelių šeimai, išauklėjus vaikus ir įsigijus Geelongo, vakariniame priemiestyje gražų namelį, pati iš darbo pasitraukė, tikėdamasi po patirtų skaudžių gyvenimo smūgių pasinaudoti lengvesniu namų šeimininkės darbu.

Nebuvo abejinga velionė bei visa jos šeima ir lietuviškoje veikloje. Kartu su dukrele Aldona įsijungė į Geelongo lietuvių choro dainininkų eiles, nuoširdžiai rėmė visus lietuviškus, o ypač skautų renginius, buvo Geelongo lietuvių sąjungos narė. Lietuviškosios Skautybės Fondo bei skautiškos veiklos rėmėja, išauklėjusi ir savo vaikus Aldoną ir Romą lietuviškoje - skautiškoje dvasioje, todėl ir nenuostabu, kad Medelių šeimoje tebuvo vartojama tik lietuvių kalba.

Velionė palaidota rugpjūčio 16 d., Eastern kapinėse. Gėdulingas Šv. Mišias Šv. Jono bažnyčioje ir į kapines palydėjo kun. dr. Dauknys. Atsisveikinimo žodį tarė ir ant mirusiosios karsto Lietuvos žemės užbėrė Geelongo Lietuvių Sąjungos Klubo pirmininkas J.Gailius.

Ilsėkis, Lietuvos dukra, svetingos žemės kape.

ALKA

Jonas Aleksejus, pandelietis, 80 m., po nenusisekusių antrų vedybų, 16.11.85, savo namų sode, Villa Madero, pasikabino ant citrinos šakos. Palaidotas S. Justo kapuose. Liko žmona Magdalena.

"Argentinos Lietuvių Balsas"

Išleista Dusburgiečio kronika

SKAUTŲ PADANGĖJ

Nesenai Vagos leidykla atnaujintoje Lituanistinės bibliotekos serijoje išleido Petro Dusburgiečio kroniką, vieną svarbiausių Lietuvos istorijos šaltinių, kuriame aprašomas kryžiuočių ordino įkūrimas, Prūsijos nukariavimas ir Lietuvos puolimai iki 1330 m. Džiugu, kad šis svarbus istorijos šaltinis pagaliau pasirodė lietuvių kalba, nors jo kelias į spaudos šviesą buvo itin sunkus. Manytina, kad vertimo darbai jau buvo gerokai pažengę prieš gerą dešimtmetį, nes buvo ketinama veikalą dar 1979 m. išleisti. Tačiau visa Lituanistinės bibliotekos serija tada pateko valdžios nemalonėn. 1977 m. buvo išleisti Jono Šlūpo rinktiniai raštai. Tada praėjo šeši metai, kol 1982 m. buvo išspausdinta nauja serijos knyga – "Lietuvių didaktinė proza". Po to vėl praėjo dveji metai, kol pasirodė Simano Daukanto "Vertiniai ir sekimai". Tada galima tvirtinti, kad Dusburgiečio kronika – pirmasis pirmaeilės reikšmės veikalas Lituanistinės bibliotekos serijoje nuo 1977 metų.

Valdžia niekada nepaskelbė, dėl ko serija buvo nutraukta. Tačiau pogrindžio "Aušra" pranešė, kad 1979 m. Vilniaus universiteto 400 metų sukaktuvių proga Vagos leidykla ketino išleisti stambią dvitomę Alberto Kojelavičiaus-Vijuko Lietuvos istoriją. Veikalas seniai buvo parengtas spaudai. Jis buvo išverstas iš lotynų į lietuvių kalbą dar dešimtmečio pradžioje, o tekstas jau buvo surinktas ir sustatytas į spausdinimo mašiną. Bet kultūros cerberius, kaip Joną Aničą, užrūstino tai, kad Kojelavičius, rašydamas 17 amžiuje apie rusų siautėjimą Lietuvoje, nesugebėjo iš anksto numatyti, kad praslinkus trims šimtmečiams po jo mirties bus reikalaujama vaizduoti tik draugiškus lietuvių ir rusų ryšius. Valdžia uždraudė Kojelavičiaus veikalo spausdinimą ir kurį laiką nebuvo aišku, ar Lituanistinė biblioteka iš viso bus atgaivinta.

Dusburgiečio kronika pagaliau išvydo dienos šviesą. Bet dar per anksti spręsti, ar jos išspausdinimas reiškia naują kultūros politikos Lietuvoje kursą. Kyla įtarimas, kad kronika išleista ryšium su kitais metais įvykstančio krikščionybės įvedimo į Lietuvą 600 metų sukaktimi. Pernai pasirodžiusios knygos "Ateizmas ir religija Lietuvoje" įžangoje aiškiai pasakyta, kad propagandistai turi šia sukaktimi domėtis. Įžangoje rašoma:

Katalikybės gynėjai, ruošdamiesi pažymėti krikščionybės įvedimo Lietuvoje 600 metų jubiliejų, idealizuoja Lietuvos katalikų bažnyčios praeitį, siekia Bažnyčiai suteikti pažangos ir humaniškos jėgos reputaciją, uždėti jai kovotojos dėl nacijos interesų aureolę.

Respublikos propagandistai turi duoti atkirtį šiai interpretacijai. Viena gera priemonė šiam tikslui įgyvendinti – tai kryžiuočių padarytų skriaudų pabrėžimas. Jau 1983 m. buvo paskelbta, kad spaudai rengiamas popiežių bulių, raginusių kryžiaus žygius į Lietuvą, rinkinys su komentarais. Atrodo, kad ir toliau bus mėginama pabrėžti, kad pirmieji krikščionys, atkeliavę į Lietuvą, nebuvo taikūs misionieriai, bet kryžiuočiai, krikštiję Lietuvą krauju ir kardu, nuniokoję jos kaimus, nužudę daug nekaltų žmonių. Todėl Dusburgiečio kronikos knygos pabaigoje pažymina, kad Lituanistinė biblioteka ketina išleisti ir Vygando Marburgiškio ir Jono iš Vislicos kronikas. Jau seniai buvo laikas išspausdinti ir šių kronikų vertimus.

Deja, ne viskas, kas numatyta, tampa tikrove. Galima viltis, kad Vygando kronikai pasirodyti nereikės dešimtmečio. Atrodo, kad ir Lituanistinės bibliotekos redaktoriai to viliasi. Numatytų leidinių oficialus paskelbimas yra kol kas vienkartinis reiškinys. Gal tai net sąmoningai padaryta, siekiant užkirsti kelią partijos ideologams, kurie gali priekaištauti, kad per daug dėmesio skiriama Lietuvos feodalų kovoms ir tuo būdu skatinamos tautinės nuotaikos. Juk sunkiau uždrausti spausdinimą knygos, kurios išleidimas jau pažadėtas negu tokios, kurios spausdinimas tebesvarstomas redakcijoje.

Knygos pratarmėje ir istoriko Romo Batūros įvade galima pastebėti norą pateisinti kronikos išspausdinimą. Pratarmėje pabrėžiama, kad:

Kronikoje pateikti faktai griauna pastaruoju metu Vakarų Vokietijos revanšistinių sluoksnių puoselėjimą koncepciją apie tariamai "taikų" vokiečių feodalų skverbimąsi viduramžiais į Rytus... Kronika teikia medžiagos kovai su socialistinėms šalims priešiška revanšistine ideologija.

Panašias mintis išdėstė ir knygos rengėjas Romas Batūra, rimčiausias Gediminaičių laikų tyrinėtojas dabartinėje Lietuvoje. Jis rašo: "todėl ir mums šiandieną aktualu pažinti šią viduramžių kroniką, nes ji ne tik ryškiai atskleidžia vokiečių feodalų agresijos praeityje esmę, bet įgalina giliau suvokti revanšistinių samprotavimų, taikaus tautų sambūvio priešininkų idėjines ištakas". Tad matyti, kad Dusburgiečio kronikos leidėjai jau iš anksto išstatė perkūnsargius apsisaugoti nuo galimų priekaištų.

Džiugu, kad knyga išleista, bet rimtas kultūros politikos poslinkis įvyktų tik tada, kai ją būtų galima išspausdinti be šitokių politinių aiškinimų, vien dėl jos svarbios istorinės reikšmės. Bet ir maži žingsniai į priekį sveikintini.

K.G.

Perspausdinta iš "Draugo"

Adolfas Vaičaitis. Iliustracija iš pasakų ciklo.

SKAUTŲ ŽIDINIO TRIMETIS

Jau taip ir artėjama į šių metelių pabaigtuves, nesulaukiant progos jų bėgyje atšvęsti kokios nors svarbesnės istorinės sukakties 25-kių ar 50-ties metų jubiliejų. Negalima pasa yti, kad jų nebuvo, bet tai daugiausia šeimyninio pabūdžio, kurie ir neišsiliko ilgiau žmogaus atmintyje. O visgi, kad jų testinumas neišnyktų bei jų ruošos darbų eiga nebūtų pamiršta, ypač artėjant Lietuvos krikščionybės jubiliejui, jų buvo suruošta ir platesne apimtimi. Ir visi lietė tris ar daugiau veiklos dešimtmečius. Gal tik Melbourne Parapijos choras šiek tiek nukrypo ir atšventė 25-kių metų gyvavimo ir dainavimo sukaktį.

Štai Sydnejaus Skautų Židinys liepos mėnesio 19-tą dieną paminėjo savo 30-ties metų amžių. Kiek anksčiau panašią sukaktį atšventė ir Tėviškės Aidai, o Melbourne Lietuvių katalikių moterų draugija net 35-kių metų veiklos jubiliejų. Neatsiliko ir Geelongo Skautų Židinys, kuris š.m. rugpjūčio 17-tą atšventė irgi tris, tik deja, ne tris veiklos dešimtmečius, o tik tris gyvavimo metelius...

Kadangi tą sekmadienį Geelonge buvo lietuviškos pamaldos, taigi ir šio trimečio šventė buvo jomis pradėta 9.30 val. ryto, St. John bažnyčioje, kur Šv. Mišias atnašavo s.fil. kun. dr. P. Dauknys. Tos dienos Mišių skaitymus atliko židinietė G. Valaitienė ir būsimasis židinietis jos sūnelis psl. Danius. Aukas atnešė irgi židiniečiai – K. Starinskas ir S. Valaitis.

Tuojau po pamaldų, tolimesnė Židinio trimečio šventė buvo tęsiama Geelongo Lietuvių namuose, kurios eigą pravedė v.s. Alg. Karpavičius, padėkodamas visiems, kurie nuoširdžiai rėmė Židinio veiklą, dalyvavo jo narių gretose, kas ir leido jam įžengti į ketvirtuosius gyvavimo metus. O kad jie būtų sėkmingesni, darbingesni, kvietė dar gausiau burtis prie židiniečių kurstomos ugnelės, kad ji suliepsnotų šviesiu švyturiu, vedančiu į tėvynės vaikų vilčių išsipildymą – LIETUVOS LAISVĖS PRISIKĖLIMĄ.

Tuo pačiu perskaityta Adelaidės Skautininkų Ramovės pirmininko s. A. Pociaus sveikinimas ir Melbourno Skautininkų Ramovės pirmininkės v.s. J. Žitkevičiutės laiško ištrauka sveikinant Židinį trimečio sukakties proga. Taip pat Židinį žodžiu sveikino Geelongo Apylinkės valdybos pirmininkas O. Schrederis ir Geelongo Lietuvių sąjungos klubo valdybos vardu jos pirmininkas J. Gailius.

Ši trimečio šventė buvo pravesta truputį skirtinga eiga, kaip jau lietuviškuose renginiuose įprasta. Vietoje ilgos paskaitos bei atliktų darbų pasigy[illegible]rasta tikrai pasigėrėtina to pakaita. Židinio vadovo s. vyt. L. Bungardos rūpesčiu, buvo rodomi filmai iš Australijos Lietuvių dienų šventės Canberroje, Pabaltiečių Laisvės Žygio Baltijos jūra ir Geelongo Lietuvių sąjungos klubo metinio baliaus. Be to, darbščiųjų židiniečių šeimininkių S. Bungardienės, M. Bindokienės ir G. Valaitienės darbo dėka, visi galėjo pasivaišinti skaniais ir tikrai lietuviškais pietumis bei australiška kavute su sausainiais.

Kadangi tą pačią dieną vyko ir Melbourne kultūrinis renginys, tai šioje trimečio šventėje buvo pasigesta kelių mielų veidų. Gaila, kad taip atsitiko, tačiau ateityje reikėtų panašių sutapimų išvengti. Gal tokie sutapimai nejaučiami skaitlingesnėse lietuvių vietovėse, tačiau to negalima nepajusti Geelonge. Rimčiau apsvarsčius tos dienos renginių sutapimo atveji, buvo galima rasti ir išeitį: nors ir skubos kelių, dalyvauti abiejnose, kadangi renginiai nebuvo pravesti tuo pačiu laiku.

Trimetis buvo atšvęstas ir s.v. L. Bungardos bei v.s. A. Karpavičiaus vadovaujamas Geelongo Skautų Židinys. 27-nių narių gretomis, jau įmynė pirmuosius žingsnius į ketvirtųjų metų veiklos dirvonus. Džiugu, kad šventėje be geelongiškių dalyvavo ir artimesnių Geelongo apylinkių bei tolimesnio Daylesford miestelio keli lietuviai. Tai tikrai graži ir kultūringai praleista sekmadienio popietė, už kurios suruošimą padėka priklauso Židinio vadovybei ir visiems židiniečiams. Linkim sėkmės jiems žengiant į ketvirtuosius veiklos metus.

ALKA

BŪTŲ KRIZĖ LIETUVOJE

Sovietų Sąjungos komunistų partijos generalinis sekretorius Gorbačiovas š.m. balandžio 9 d. Kuibyševe iškilmingai pareiškė: "Butas, ypač jaunai šeimai, labai svarbus dalykas". Kaip butų problemą sekasi spręsti Sov. Lietuvoje, pasakė Raseinių atstovas aukščiausioje Sov. Sąjungos taryboje V. Sakalauskas, kurio kalbą š.m. birželio 20 d. laidoje išspausdino Maskvos "Izvestija": "Draugai! Partijos suvažiavimas nusprendė, kad ligi 2000 metų kiekviena šeima būtų aprūpinta atskiru butu arba namu. Tai Sov. Lietuvos respublikai labai sudėtingas uždavinys, ypač miestuose.(...) Kas šeštas respublikos miestų gyventojas laukia savo eilės butui gauti. Nors butų statybos planai yra įvykdomi ir perviršijami, taip pat vykdomas esamų butų pagerinimas, - esant dabartiniams butų statybos planam, kuriuos paruošia vietinės tarybos ir kitos respublikos miestų ūkio organizacijos, bus labai sunku dabartinę padėtį pagerinti". Tai reiškia: jeigu butų statybos planai bus pakeisti ir įvykdyti, tai gal 2000 metais Lietuvos miestų gyventojai ir bus aprūpinti butais.

VAKARONĖ "MŪSŲ PASTOGEI"

Faktai ir skaičiai kartais verčia pamąstyti ir nusveria visuomeninio įvykio raidą. Jau nebe pirmą kartą Melbourne spaudos Vakaronė nusvėrė spaudos balių. Svarbiausia, kad visi patenkinti.

"Mūsų Pastogės" laikraščiui paremti, Melbourno Apyl. valdybos suorganizuota Vakaronė įvyko šeštadienį, rugpjūčio 23 d., Lietuvių namų baro salėje.

Į spaudos Vakaronę susirinko apie šimtas įvairaus amžiaus spaudos rėmėjų, kurie buvo susodinti prie baltomis staltiesėmis padengtų ir gėlėmis papuoštų stalų. Už penkis dolerius kiekvienas gavo po tris bilietėlius, o už kiekvieną bilietėlį gavome patiekalą.

Apylinkės pirmininkas R. Šemetas pasveikino susirinkusius ir pranešė Vakaronės programą, kuri prasidėjo visiems gerai pasistiprinus.

Jauni patarnautojai nešė lėkštes su garuojančiais cepelinais. Vėliau dar du patiekalai.

"Tėviškės Aidų" redaktorius kun.dr. P. Dauknys ir poetas J. Mikštas

Renginio meninėje dalyje pirmas pasirodė poetas J. Mikštas su savo kūryba. Pakilia kūrėjo dvasia jis paskaitė kelis satyrinius savo eilėraščius. Labai vykusį savo eilėraštį, apie lietuviškus cepelinus perdavė I. O'Dwyer, o A. Savickui armonikėle pritariant, ji dar sudainavo, laiko dvasiai pritaikintus kupletus. Tas viskas sukėlė publikai daug linksmumo.

Pirmininko paprašytas ir Vincas Žiogas neatsisakė - puikiai padainavo linksmą dainelę apie stikliuką.

Turėjom ir solenizantę - Aldona Baltrūnienė šventė savo gimtadienį, tai jos vyras Leonas nepagailėjo draugams šampano, net specialų pyragą buvo užsakęs, o susirinkusieji padainavo jai: "Valio, ilgiausių metų jai valio..."

Susirinkusių kūnišku gerbuviu visą laiką rūpinosi ir su kaupu patenkino visus M. Žiogienė, A. Volienė ir N. Žemaitienė, o taip pat ir jaunoji p. Žiogienė ir jos sūnūs. Virtuvėje talkininkavo: S. Grybienė, Z. Jablonskienė ir M. Matulionienė.

Kavą su pyragais servavo, nors bilietėlių jau neturėjome, bet jų ir nereikalavo.

Vakaronės dalyviai dosniai pirko loterijos bilietus išmėgindami laimę gausių fantų loterijoje. Vertingiausias laimikis - stalinė lempa teko P. Baltučiui.

Koks nuobodus būtų mūsų gyvenimas Australijoje be lietuviškos spaudos, be lietuviškų laikraščių, be "Mūsų Pastogės".

Sveikintiną solidarumo gestą parodė kun. dr. Pr. Dauknys, vyr. "Tėviškės Aidų" redaktorius, dalyvaudamas Vakaronėje.

Malonu buvo dalyvauti Vakaronėje ir nepstebimai atėjo laikas pagalvoti apie namus. Apylinkės pirmininkas padėkojo visiems už atsilankymą, už dalyvavimą loterijoje ir, nors netiesioginiai, už parėmimą "Mūsų Pastogės", kurios kasa padidės apie 400 dol.

Tik iš lėto stalai pradėjo tuštėti. Maloniai praleistas vakaras,su draugais pasišnekėta pasidalinant įspūdžiais, pasiklausyta programos ir svarbiausia,
paremta mūsų spauda.

Laikau spaudos Vakaronę pasisekusia.

ALISA BALTRUKONIENĖ

DAINOS CHORE

Dainos choras yra pakviestas dainuoti tarptautiniame koncerte Parramattos amphiteatre, Parramattos parke spalio 19 d.

Šiuo koncertu užbaigiama Tautinė konferencija, kuri vyks spalio 3 - 6 d.d. Konferencijos tema:"Peace, Freedom ir Justice."

Pavergtoms tautoms šioje konferencijoje bus skiriamas ypatingas dėmesys.

FOLKLORO KONCERTAS

NSW valstijos Fairfieldo priemiestyje National Society organizuoja plataus masto tarptautinį koncertą rugsėjo 13 d. Marconi klube, Bossley parke. Koncerte, atstovaudami lietuvišką jaunimą, gros M. Buroko vadovaujama kapela " Joint Leaders" Koncerto pradžia 7.30 val.

Tautos šventės proga Sydnejaus apylinkės valdyba choro reikalams paskyrė $ 100 auką. Reiškiame padėką

A. KRAMILIUS
Dainos choro pirmininkas.

SŪKURIO ŠOKĖJUI 21-RI!

Šeštadienį rugpjūčio 23-čio, lietuvių namuose Bankstowne, susirinko nemažas būrelis jaunimo bei vyresniųjų, švęsti kartu su Siutz šeima, ypatingą progą - Garry Siutz 21-ų metų gimtadienį.

Garry yra gana žinomas jaunuolis Sydnejaus lietuvių tarpe. Jau daug metų priklauso Sūkurio tautinių šokių grupei. Garry yra populiarus jaunimo tarpe ir, mergaičių nuomone, yra vienas iš geriausių polkos šokėjų! Garry šiuo metu dirba "Channel 9" stotyje kaip grimuotojas.

Bet reikėtų truputį daugiau papasakoti apie šeštadienio balių. Kaip jau minėta susirinko ir jaunimo ir "senimo". Be lietuvių dalyvavo austrai ir australai. Iš viso apie šimtas žmonių. Originaliai papuoštoje salėje stalai buvo apkrauti ne tik šaltais užkandžiais, bet ir buteliukais lūpoms pavilginti. Svečiai, lietuvišku papratimu, šnekučiavosi, užkandžiavo ir užgėrinėjo. Miko Buroko muzikaliniais akordais palydima karšta vištiena turėjo pasisekimą... Pasisotinus, sujusta šokti. Matyt, muzika buvo gerai parinkta,nes šoko ir jaunimas ir "senimas".

Vienintelė proga pailsėti buvo sveikinimų metu. Draugų vardu gimtuvininką sveikino gimnazijos draugas, Brad Crook, papasakodamas visokiausių juokingų nuotykių. Garry tėvas pasidžiaugė turėdamas tokį gerą sūnų. Po to solenizantas visus pasveikino, padėkojo už dalyvavimą ir kvietė svečius toliau linksmintis.

Daug nereikėjo, nes pats Garry, su pagelbininke, pravedė "Polką be ragučių". Kaip paprastai, įdomi ir linksma polka išjudino visus ir buvo šoktą visą vakarą. Vidurnaktyje jaunimo kapelai užgrojus, visų nustebimui, išgirdome Garry kaip dainuojančią "žvaigždę".

Namo grįžta paryčiais
Tautinių šokių šokėja.

B. Žalys

PASIKALBĖJIMAI

Kartais
mūsų pokalbiai sruvena tartum ramios klonių upės -
tyliai, tyliai sietuvose sūkurius pasukdamos plačiu ratu,
sveikindamos krantuose sutiktą žmogų, vienišą žilvitį,
Ir lėtai dainuojančios apie tave, apie mane - mudu - -

... kartais
mūsų kalbos, lyg kalnų upeliai sravūs
į pakalnes ritas šniokšdami, baltom putom putoti,
šokinėdami per akmenis ir išvartų juodas šaknis
lyg tie jauni žirgai, dar niekada į kelią neišjoti - -

Mūsų žodžiuose - ramybė, meilė, draugiškumas.
Mūsų žodžiuose - saulėtasai svajų pasaulis...
Kai mes kalbamės - užmirštame viską, viską -
liekam tiktai tu, tik aš ir mūsų džiaugsmo saulė.

Mūsų pokalbiai - lyg ramios upės vasarą.
Mūsų pokalbiai - pavasario upeliai sraunūs - -
Neatimk, gerasis Dieve, žodžių šių iš mūsų lūpų,
neatimk!.. Nes kas beliks, kai mes nutilsime? -
Tik sunki nežinia,
tiktai tyla
slinktų per žemę pilku rūku - -

PADĖKA

Mylimą žmoną ir šeimos auklėtoją - motiną A.A. Anelę Medelienę, Gerajam Ganytojui Amžinybėn pašaukus, jos netekimo skausmą supratusius ir užjautusius, reiškiame visiems giliausią mūsų padėką.

Dėkojame kun. P. Daukniui, atlikusiam paskutinį religinį patarnavimą bažnyčioje ir palydėjusiam velionės kūną į kapines, o taip pat J. Gailiui už laidotuvių metu teiktą rūpestingą pagelbą ir atsisveikinimo žodį kapinėse. Nuoširdi padėka visiems taip gausiai dalyvavusiems rožinio kalbėjimo metu koplyčioje bei bažnyčioje Šv. Mišių aukoje ir palydėjusiems velionę į mirusių slėnį Eastern kapinėse. Ji reiškiama ir visiems tiems, kurie mus užjautė žodžiu, laiškais, spaudoje, aukojo už velionės vėlę Šv. Mišioms ar kitiems lietuviškiems tikslams, o taip pat ir už gėles bei vainikus padėtus ant velionės Anelės kapo. Nuoširdi padėka I. Gailiuvienei, M. Bindokienei, M. Manikauskienei už paruoštus šermenų pietus Lietuvių namuose.

Atleiskite, kad neįmanoma išvardinti visus tuos nuoširdžius asmenis, kurie mus moraliai stiprino ir kartu su mumis skausmu dalinosi. Teatlygina Jums visiems Viešpats Dievas ir priimkite mūsų nuoširdžią padėką ir pagarbą.

Nuliūdusios MEDELIŲ ir ŠIMKŲ šeimos.

PASKUTINIS TOMAS

"Lietuvos bažnyčių" knygų autorius šiuo metu baigia ruošti spaudai paskutinį šio serijinio veikalo tomą, kuris skirtas Kaišiadorių vyskupijai. Antrojoje knygos dalyje bus išspausdinti jau išleistuose tomuose pastebėtų klaidų atitaisymai, patikslinimai ir aprašymai tų bažnyčių bei koplyčių, kurios dar nebuvo paskelbtos. "Lietuvos bažnyčių" skaitytojai, pastebėję įsivėlusias klaidas bei netikslumus, o taip pat turį dar nepaskelbtų bažnyčių - koplyčių nuotraukų, prašomi rašyti autoriui adresu: Bronius Kviklys, 5747 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629. USA.

Švedų atominės energijos ekspertai tvirtina, kad Lietuvoje sovietų pastatyta atominė jėgainė yra daug pavojingesnė už Černobilo jėgainę. Švedų apskaičiavimu, Ignalinos jėgainė yra pastatyta 1000 megavatų specifikacijomis, o yra naudojama išgauti 1500 megavatų energijos. Tai sovietai galėjo atsiekti modifikacijomis, žymiai apsunkinančiomis pastovų branduolinio reaktoriaus šerdies vėsinimą.

PRANEŠIMAS AUSTRALIJOS LIETUVIAMS

Mes gyvename Australijoje jau virš trisdešimt metų. Per tą ilgą ir įdomų periodą, kuris apėmė sunkų prisitaikymo ir įsikūrimo laikotarpį, pas mus visus kaupėsi istorinė medžiaga: laiškai, dienoraščiai, albumai, asmeniški užrašai ir pastebėjimai, mokslininiai traktai, korespondencija su valstybinėm įstaigom, atsivežti ar čia įsigyti dokumentai ir t.t. Ateityje toji medžiaga bus ypatingos svarbos mūsų bendruomenės tyrinėtojams. Jos pasiges ir Australijos istorikai, sociologai, juristai, būsimų filmų kūrėjai ir eiliniai piliečiai kasdien susiduriantieji su savo krašto ir savo etniškų grupių praeities aspektais.

Šios istorinės medžiagos išsaugojimui šalia Sydnejaus lietuvių klubo bibliotekos jau yra pradėtas lietuviškas archyvas ir muziejus (Lithuanian Research Centre), kuriame toji medžiaga renkama ir registruojama. Mes tikimės, kad lietuviško Archyvo administracijos išlaidoms padengti su laiku bus galima gauti paramos iš Federalinės ir N.S.W. valdžios kultūrinių fondų, bet nesame optimistai, kad tai įvyks rytoj...

Kreipiuos į Jus, mieli tautiečiai, ir prašau tokią ar panašią archyvinę medžiagą nenaikinti, nepražudyti, bet ją atrinkus pristatyti savajai bibliotekai, kuri, kaip minėta ją renka, o su laiku ją klasifikuos atitinkamais poskyriais ir saugiai išlaikys ateinantiems dešimtmečiams (o gal ir šimtmečiams), kad ateinančios kartos galėtų tą medžiagą naudingai panaudoti. Juk niekas iš mūsų negali, bent dabar, pasakyti, kaip ilgai mes, ar mūsų vaikai, ar vaikaičiai gyvens šiame krašte. Kaip mes visi žinome, mūsų svajonės grįžti į Tėvynę juo toliau mažėja, gyvenimo tėkmėje išnyksime, o su mumis išnyks ir ateityje neįkainojama istorinė medžiaga apie mūsų atsiradimą šiame tolimame nuo Lietuvos krašte, mūsų įsikūrimą ir priežastį. Mes gi gelbėdami savo ir savo vaikų gyvybes nuo komunistinio teroro atvykome čia, bet ne dėl to kad geresnės duonos ieškotume.

Ar gi galime leisti, kad tas viskas praeitų nepalikus istorijos eigai, jokios žinios apie tolimosios Lietuvos sūnus ir dukras, kurie čia atvyko, dirbo, kūrėsi, gyveno? Tai būtų nusikaltimas savo tautai ir šio krašto istorijai, nes mūsų istorija, tai kartu ir šio krašto istorija. Minėtą medžiagą prašau siųsti :

"Lithuanian Club Library",
P.O. Box 205
Bankstown N.S.W. 2200

B.Stašionis
Bibliotekos vedėjas

KUR MŪSŲ NĖRA

Darwine nenenai vyko 13-toji Australijos Bibliotekų konferencija. Didžiausią dalyvių skaičių sudarė atvykusieji iš tolimiausių vietovių.

Atvykusi užsiregistravau Beaufort Arts centre ir patikrinau delegatų sąrašą, nes man buvo įdomu ar nerasiu kitų lietuvių. Suradau Gražiną Mainelis, Darwino gyventoją. Susisiekiau su ja paskutinę konferencijos dieną.

Gražina Mainelis, kilusi iš Adelaidės, ištekėjusi už australo, Darwine gyvena 14 metų. Gražina man aprodė Darwiną ir plačią apylinkę.

Be to teko keliauti turistų autobusu po įvairias, įdomias vietoves.

Alice Springs mieste aplankiau pažįstamą melbourniškę Reginą Žvinakaitę - Fyfe. Ji su vyru ir dviem vaikučiais jaučiasi laiminga gyvendama centrinėje Australijos dykumoje jau penketą metų.

Australija yra didžiausių kontrastų kraštas klimato atžvilgiu. Prieš skridama į šiaurę slidinėjau pašliūžomis Lake Mountain atšlaitėse. Sekančią dieną lėktuvu pasiekus Darwiną, vaikščiojau frangipani medeliais apsodintom gatvėm ir šluosčiau nuo karščio rasotą kaktą.

Darwino apylinkėje važinėjant su Gražina teko stebėti bufalų ir laukinių arklių bandas. Aplankėm kupranugarių ūkį. Važiuojant į Alice Springs įdomu buvo stebėti tropikinę augmeniją, aborigenus ir šiaip gamtovaizdžius.

Kelionė liks atminty visam laikui, iš kurios šviesiausi ir maloniausi epizodai, tai pabendravimas su dviem maloniom tautietėm: Gražina ir Regina.

Australija yra didžiulis kraštas, taigi netikėtas susitikimas su tautiečiais tolimose vietovėse maloniai nustebina ir klausi savęs: kur mūsų nėra?

Europos Parlamente Plevėsavo Lietuvos Trispalvė

Pirmą kartą šio parlamento istorijoje Europos parlamento rūmuose, Strasburge, buvo iškeltos trijų Pabaltijo valstybių - Lietuvos, Latvijos ir Estijos - vėliavos.

Jas liepos 12 d. iškėlė Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos sekretorius Rimantas Gumuliauskas, VLB narys Jonas Lemežys ir Estas Johannes Muutra, Paneuropa Unijos (PEU) atstovas, pirmojo suvažiavimo (Erste Sterufahrt fuer Europa - First Rally For Europe) Strasburge proga. Sąskrydį suruošė PEU Bavarijos skyrius, globojamas didelio lietuvių draugo PEU prezidento Dr. Otto von Habsburg, Europos Tarybos generalinio sekretoriaus Marcelino Oreja, Europos parlamento prezidento Pierre Pflimlin ir Strasburgo miesto burmistro Marcel Rudloff. Lietuvius į suvažiavimą pakvietė Dr. Otto von Habsburg asmeniškai.

Iškilmingas posėdis įvyko liepos 12 d. Europos parlamento rūmų didžiojoje salėje. Atidarė Europos parlamento prezidentas Pflimlin, dėkodamas už gausų dalyvavimą (suvažiavo apie 600 asmenų iš visų laisvų Europos kraštų), pabrėždamas Europos visuomenės atstovų dalyvavimo svarbą ir, kad suvienyta Europa yra netik politikų reikalas, o visų Europoje gyvenančių žmonių. Europos tarybos gener. sekretorius Oreja savo kalboje paminėjo sovietų baimę, kurie mano, kad kada nors susidarius tokiam Europos tautų sąjūdžiui, jiems būtų labai sunku turėti įtakos į Europos politiką. Pagrindinę kalbą pasakė PEU prezidentas Dr. Otto von Habsburg. Savo kalboje jis atkreipė dėmesį į trijų Pabaltijo valstybių vėliavas. Tai esąs istorinis momentas! Kai po I pas. karo PEU steigėjas Calergi keliaudamas po Europą ieškojo draugų šiai idėjai, pirmi jo sekėjai ir rėmėjai, buvo pabaltiečiai, žinodami, kad bendraujant kartu su kitais Europos kraštais būtų galima išlaikyti nepriklausomybes ir gintis prieš Sovietus. Toliau jis minėjo, kad ir šiandien sovietų okupuotos tautos jungtųsi į Europos sąjudį, jei joms būtų leidžiama laisvai apsispręsti. Strasburgo miesto burmistras Rudloff pageidavo, kad Europos kraštų ribos būtų ne politinės, bet kultūrinės ir visos tautos turėtų lygias teises. Sveikinimo kalbas pasakė Italijos, Didž. Britanijos ir kitų kraštų Europos parlamento nariai. Per jų kalbas visi iškėlė pagrindinę Europos sąjudžio idėją "išlaikyti ir garantuoti" visų Europos tautų laisvę ir taiką.

Vakare Kongreso rūmuose (Palais de Congres) surengtas didžiulis pokylis (europaeischer Galaabend - European Gala Night) kurio meninę programą atliko žymieji Europos dainininkai ir muzikantai.

Čia lietuviams buvo gera proga susipažinti su svarbiaisiais Europos politikais ir PEU darbuotojais bei informuoti juos apie Lietuvą ir Pabaltijo tautų sunkią padėtį.

Sekamdienio rytą Strasburgo katedroje įvyko iškilmingos pamaldos. Prie altoriaus stovėjo ir pabaltiečių vėliavos. Po pamaldų sąskrydžio rengėjai nuoširdžiai atsveikino su pabaltiečiais, dėkodami už jų aktyvų dalyvavimą.

Lietuviai buvo atsivežę daug informacinės medžiagos apie Lietuvą, tarp kitko ir Molotovo ir Ribbentropo pakto nuorašus su komentarais vokiečių kalba, ir juos išdalino sąskrydžio dalyviams, kurie labai domėjosi Pabaltiju.

Lietuvių delegacijoje dalyvavo ir iškilmes fotografavo bei informacinę medžiagą parūpino ir platino Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas Romanas Dirgėlas ir sekretorius Rimantas Gumuliauskas.

VLJS sekretorius
Rimantas Gumuliauskas
Vakarų Vokietija

Iškeliavusiai į ten iš kur negrįžtama

A. A. ANELEI MEDELIENEI

jos vyrą Juozą, dukrą Aldoną, sūnų Romą, seserį Bronę, jų šeimas, artimuosius bei artimuosius, mylimo asmens praradimo liūdesio dienose, nuoširdžiai juos užjaučia ir kartu liūdi -

Juozas Rapkauskas

Gražina Mainelis ir D.M. Baltutienė.

Daug sužinosi skaitydamas Mūsų Pastogę!

Rusų keleivinis garlaivis "Admiral Nachimov" susidūrė su kitu rusų laivu ir nuskendo Juodojoje jūroje netoli Novorosijsko uosto. Katastrofa pareikalavo daug žmonių aukų.

PER SAVAITE

★★★★★★★★★★

Rugpjūčio 31 d. Helsinkyje mirė 85 metų amžiaus suomių valstybės vyras Urho Kaleva Kekkonen. Jaunystėje pagarsėjęs kaip geras sportininkas. Kekkonen savanoriu kovojo prieš bolševikus 1918 m. Suomijos nepriklausomybės karo. Po antrojo pasaulinio karo jis vadovavo įtakingai agrarų partijai ir 1950 - 55 ėjo Suomijos ministerio pirmininko pareigas. Išrinktas prezidentu 1955, iš šių pareigų pasitraukė 1981 m., sveikatai sušlubavus.

Stovėdamas valstybės priekyje, Kekkonen turėjo laviruoti tarp Sovietų reikalavimų ir Suomijos valstybės interesų. Nors kartais opozicijos kaltintas, kad per daug paiso Sovietų užgaidų, jis pagarsėjo savo pareiškimu, kad Suomija nebus komunistinis kraštas, net ir visai likusiai Europai tapus komunistine.

KGB Maskvoje suėmė amerikietį žurnalistą, apkaltinę jį šnipinėjimu. Iš visko atrodo, kad sovietų kaltinimai sufabrikuoti, kad atsikeršyti už sovietų šnipo, Jungtinių Tautų tarnautojo, areštą New Yorke.

Tasmanijos Industrinė Komisija panaikino 17.5 procento atostogų priedą Tasmanijos valstijos tarnautojams.

Šis potvarkis galios bent 12 mėnesių, bet nelies tarnautojų kurie dirba pagal federalines darbo sutartis.

Tasmanijos vyriausybė buvo įspėjusi komisiją, kad bus priversta atleisti šią savaitę 400 tarnautojų, jei negalės sutaupyti 7 milijonus dolerių, panaikinant atostogų priedų mokėjimus.

Prancūzijos min. pirm. Chirac lankosi Pacifiko salose. Kalbėdamas su žurnalistais Numėjoje, jis puolė Australijos min. pirm. Hawke, išvadindamas jį "kvailu" dėl jo pastabų, atspausdintų prancūzų spaudoje, apie prancūzų politiką Naujojoje Kaledonijoje.

Min. pirm. Hawke, painformuotas apie šį Chirac išsišokimą, išreiškė savo nusistebėjimą dėl Prancūzų min. pirm. diplomatinio etiketo stokos.

Federalinė opozicija pareikalavo Imigracijos ir Etninių reikalų ministerio Chris Hurford atsistatydinimo. Mat ministeris pasiūlė Adelaidės komercinę radijo stotį aprūpinti sensacingomis žiniomis iš kabineto darbų mainais už reguliarias radijo programas.

Imigracijos ministeris aiškinasi tik pajuokavęs, bet prisipažino, kad neapgalvotai pasielgta. Įdomu, kad paskelbtas laiško radijo stočiai turinys suerzino ir darbo partijos kairiji sparną.

Trijų asmenų šeima su sunkvežimiu prasilaužė pro "Checkpoint Charlie" barjerus Berlyne ir pabėgo į Vakarų Berlyną, nepažeisti komunistų sargybinių ginklų ugnies.

Imigracijos departamentas praneša, kad taupumo sumetimais uždarys savo įstaigas Newcastelyje, Wollongonge, Albury - Wodonga, Geelonge, Rockhampton ir Launcestone. Šių įstaigų patarnavimus dalinai perims šių šešių vietovių pašto įstaigos.

Emanuelis

Rugpjūčio 24 d. Sydnejaus Lietuvių klubo didžioji salė pilna žmonių, kaip per didžiuosius Australijos Lietuvių Dienų atlaidus. Ir žmonių, kurių jau senai nesimatė eiliniuose parengimuose. Ir kaip gi nebus, kai šiandien, "Angelų miesto" dainuojantieji inžinieriai, truputį anksčiau, savo gražiomis giesmėmis bažnyčioje praskaidrinę šventišką pamaldų nuotaiką, dabar ir vėl dainuos.

Po gerai pasisekusio koncerto trumpai pasikalbėjau ir paklausiau svečių apie jų viešnagę Australijoje.

"Bosą" kvartete ar bosą dainoje . R. Dabšį pažįstu jau senai ir mes sportininkai jo ir jo kolegų, kurie mus Australijos lietuvius sportininkus, taip gražiai ir dar ne vieną kartą priėmė ir vaišino Los Angeles, niekuomet nepamiršime. Atitraukęs jį nuo dainos ir paklausiau:

– Sakyk, Rimtautai, kaip tau sekasi pas mus?

– Iki šiol sekasi tikrai gerai. Pradėjom nuo Melbourno, kur ir savų giminių turiu, todėl, jau neskaitant, kaip žmonės sakė, pasisekusio koncerto, mums sekėsi... Adelaidėje irgi buvo panašiai. Visur australiečiai mus labai gražiai prižiūrėjo ir rūpinosi.

– Kaip čia tau viskas patinka?

– Kengūrų žemėje aš svečiuojuosi pirmą kartą ir esu labai sužavėtas viskuo pas jus, todėl ir nesakau, kad tai bus paskutinis apsilankymas.

– O kaip jums sekasi Amerikoje?

– Kaip matai, tai dar visi atrodome neblogai. Dirbam ir uždirbam taip pat gerai, todėl ir nenorim jokios finansinės paramos iš jūsų. Gi mūsų veiklusis daktaras Emanuelis profesoriauja ir duonų uždirba universitete, o ant linksmumo, doleriukų padaro iš tų didžiųjų kranų, kurių jis yra vienas iš nedaugelio pasaulyje žinomų specialistų. Taip, kad gyvent galima neblogai ir dar lieka jėgų lietuviškai dainai.

– O kokie gi tavo įspūdžiai čia?

– Pirmiausia tai pavydžiu jūsų tų gražių lietuviškų namų visuose miestuose, o ypatingai jūsų Sydnejaus klubo. Jie man padarė labai didelį įspūdį ir labai nustebino. To pas mus nėra. Nors ir per trumpą viešnagės laiką sutikau nemažai lietuvių. Jie visi mus labai nuoširdžiai ir gražiai priėmė, ko kartais ir Amerikoje nerasdavom. Ačiū visiems.

Kvarteto pats mažiausias, puikusis tenoras, jau neminint jo visų titulų kaip inžinierius, daktaras, profesorius, o gal ir dar daugiau, Emanuelis Jarašiūnas atsivežė ir visą šeimą su savim. Tai žmoną Laimą ir sūnus tinklininkus Aurių ir Romą, kurie Amerikoje kovoje prieš mūsų tinklinio rinktinę. Koncerto metu, pristatydamas savo kitus kolegas, trumpai apibudino: Polikaitis – ramus, gi dainuojant jo mėgiamas dainas, yra net sukalbamas. Dabšys aksominio būdo žmogus ir kuo mažiau žodžių, tuo jam geriau. Seliukas – tai nei aukštaitis, nei žemaitis, nei suvalkietis bei dzūkas, o tikras vilnietis. Būdamas toks patrijotas, dar ir dabar pasąmonėje kovoja su lenkais, todėl, paliekant Los Angeles ir einant pro patikrinimo vartus, jam net peilį iš kišenės atėmė.

Iš kairės: Rimantas Dabšys, Antanas Polikaitis, Bronius Seliukas ir Emanuelis Jarašūnas.

Emanuelis ir senas pažįstamas prietelius, vaišingas ir rūpinęsis Australijos lietuviais sportininkais, jiems viešint Amerikoje. Todėl, jau susitikus pas kengūras, kalbų netrūko, o atminimui jis net kvarteto naujausią plokštelę, su visų dainininkų parašais, man dovanojo. Ačiū, tačiau čiupau ir jį pokalbiui.

– O kaip tau, mielas prietelau, pasirodė šis kraštas, apačioje žemės?

– Pirmieji įspūdžiai, Antanai, buvo tikai labai geri ir esu labai patenkintas ir nustebintas tokiu gražiu ir tiesiog nesvietišku nuoširdumu. Jūsų nedaug, bet jūs visi tokie vaišingi ir tokie nuoširdūs. Aš nepameluosiu ir – atsiprašau – Australiją įsivaizdavau atsilikusią, tačiau radau pažangų ir susitvarkiusį kraštą iš kurio ir mes galėtume daug ko pasimokinti. Pati kelionė sekėsi labai gerai ir čia Australijoje, tiesiog žavingai.

Žiūrėk, Emanueli, jūs čia labai daug padėjote Jaunimo Kongresui (vien tik iš Sydnejaus jie gavo 2000 dolerių), gi tavo du sūnūs yra sportininkai ir rengiasi atvykti į būsimą 1988 m. Pas. Liet. Sporto šventę. Gal kartais ir sportininkams galėtumėte ką padėti?

– Kam gi daugiausiai reikalingi pinigai ir parama, jeigu ne mūsų jaunimui. Suvesti skirtingų kontinentų lietuvių jaunimą į vieną vietą, tai ir yra pagrindinis tikslas. Mes padėjome jaunimo Kongresui ir, jei kuo kvartetas, ar aš pats, galėtume padėti ir prisidėti prie lietuviškumo išlaikymo ir Pasaulio Liet. Sporto šventėje, tai mes nesigailėsime nei savo jėgų, nei savo išlaidų. Kaip ir šį kartą, mes ir vėl apsimokėsime savo kelionės išlaidas ir tikrai padėsime. Ir, jei tik jėgos, o ne finansai leis, tai kvartetas bus ir sportininkų draugas.

Nežinau ar daugiau kas lietuviškų dainų, su visai žodžiais, žino kaip Antanas Polikaitis, kuris po koncerto ir kavos puoduko, padedant ne tik savo kolegoms, bet ir Sydnejaus jaunimui, pravedė antrą irgi labai puikų koncertą. Poilsiui, paprašiau ir jį pasidalinti savaisiais įspūdžiais.

Mums, yra tikrai labai malonu viešėti svetingoj Australijoj, o ypač Sydnejaus mieste, kur esame taip rūpestingai globojami ir vaišinami. Mūsų kvarteto gimimo metai yra neaiškūs, nes pas kleboną neįmetrikuoti, tačiau dainuojame jau apie 20 metų. Repertuare turime 53 dainas ir 4 giesmes ir tuo pačiu visi esame Šv. Kazimero parapijos choro, vadovaujamo muz. Br. Budriūno, nariai. Gimėm todėl, kad reikėjo dainos vieneto įvairiems tautiniams ir kitokiems parengimams. Kad visai nelikt tuméms nežinomi, išleidom dvi plokštelės ir jų krikštynos buvo tikrai puikios. Gavus jūsų jaunimo kvietimą, atskubėjom ir į Australiją. Aš pats dar gi su žmona, nes giminių Melbourne dar turime. Mūsų "cementuotojas" ir dažnas patarėjas yra kompozitorius Bronius Budriūnas, dažna pagelbininkė yra pianistė Raimonda Apeikytė. Ilgą laiką mums skambino sūnus Rimas, kuris susigiminiavo, vesdamas melbournietę Ramutę Juškaitę. Paskutinius du metus mūsų muzikinis vadovas yra muz. Aloyzas Jurgutis. Šitie metai ir buvo patys darbingiausi.

– O kokie jūsų įspūdžiai čia? – paklausiau.

– Įspūdžiai yra labai šviesūs, ypatingai kai susipažinau su savo nauja Juškų gimine Melbourne, kur nuo pat pirmų dienų pajutom labai didelį nuoširdumą. Viešint Australijoje, aš pasigedau koncertuose daugiau jaunesnės kartos atstovų. Dėl jų mes ir atvažiavome pas jus, o klausytojai, daugumoje, buvo vyresnieji. Kalbant apie miestus, tai kiekvienas iš jų turi savo charakterį. Melbourną mačiau daugiausiai, kai Adelaidėje aš buvau nustebintas labai gražiu parapijos susitvarkymu, gražia mokykla, tik... labai mažai mokinių. Sydnejus nustebino savo labai gražiomis įlankomis, puikiais Lietuvių namais ir gražiu savo susitvarkymu, ko mes Los Angeles neturime. pasigedau tik greitkelių.

Paskutinį – ir didžiausią – sugavau Bronių Seliuką, tą kietą vilnietį kovotoją, paklausdamas:

– O kaip gi jums pas mus sekėsi?

– Neklausk, įspūdžiai labai geri, nes apie Australiją, nors iš kitų ir žinojau, kad yra gerų lietuvių, aš viską tik vaizduotėje turėjau, nes nei giminių, nei vilniečių čia nežinojau. Mus čia visur gražiai priėmė ir globojo, kad tikrai tas liks man neužmirštamais įspūdžiais.

– Ar radot kokį nors skirtumą čia?

– Kiek mačiau, tai ekonominiai skirtumo kaip ir nėra. Žmonės viską tą patį turi kaip ir mes Amerikoje. Stebėtina tik, kad esate taip gerai susiorganizavę ir turite tokius puikius namus ir klubus.

Pričiupau ir Jaunimo S-gos Sydnejaus skyriaus pirmininkę dr. Ritą Barkutę ir paklausiau kaip viskas pasisekė?

Savo ir viso jaunimo vardu, aš labai nuoširdžiai visam kvartetui dėkoju. Jie padėjo mums tiek daug. Tolimesniame jų gyvenime ir darbe aš linkiu jiems daug sėkmės, naujos plokštelės išleidimo ir jėgų jų lietuviškame darbe, nes jie, nors ir ne jaunimas, bet širdyse yra jauni, mus remia ir padeda visam pasaulio lietuviškam jaunimui. Dar kartą ačiū.

Antanas LAUKAITIS

ASMENINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Po naujų pertvarkymų ir pakeitimo taisyklių siuntiniams į Lietuvą siųsti, dabar vėl, galima paremti savo artimuosius pasiunčiant jiems naudingų dovanų.

Šių metų pradžioje siūlome šiuos dovanų siuntinius:

1986 – 1

Vyriškas arba moteriškas bliusonas – anorakas, velvetinės "Wrangler" firmos džinsinės kelnės, vyriški arba moteriški sportiniai batai firmos "Adidas".

Šio siuntinio kaina pasiunčiant oro paštu – $160.00.

1986 – 2

"Adidas" firmos sportinis kostiumas, sportiniai batai firmos "Adidas", vyriškas arba moteriškas megstinis, vyriškas arba moteriškas bliusonas – anorakas, velvetinės arba denim medžiagos džinsinės kelnės firmos "Wrangler" arba "Levi".

Šio siuntinio kaina $280.oo.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu ir naudingiausiu PAVELDĖTOJUI BŪDU.

Dėl visų informacijų rašykite:

Z. JURAS

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB., England.

Telef. 01 460 2592

Mūsų Pastogės

SPAUDOS BALIUS

Rugsėjo 27 d.

Sydnejaus Lietuvių Klube

Įėjimas: $ 15 asmeniui, įskaitant gerą vakarienę.

Bilietai gaunami ir stalai užsakomi pas:
A. Adomėną tel. 86 5431
J. Mickienę tel. 709 4846
Lietuvių klube ir "Mūsų Pastogės" redakcijoje.

Programoje: "Sydnejaus Penketukas", su žaviomis dainų pynėmis.
Vyks laimingųjų loterijos bilietų traukimas – aukso ir sidabro nugetai ir daug kitų vertingų fantų.
"Mūsų Pastogės" skaitytojams loterijos bilietai bus išsiuntinėti paštu.

SPORTAS

Redaguoja: ANTANAS LAUKAITIS
Adresas: 18 MILLER AVE. ASHFIELD, 2131 TEL. 7980306

JAV KREPŠININKĖS PASAULIO ČEMPIONĖS

Šių metų krepšinio aktualijose, su malonumu, vėl girdime, kad krepšinio žaidimo pradininkai, vėl įrodė pasauliui, kad, tiek vyrų, tiek ir moterų krepšinyje, amerikiečiai garbingai atsiėmė užleistas pozicijas ir vėl tapo pasaulio krepšinio čempionais.

Rugpjūčio mėnesio 17-tą dieną, Maskvoje įvyko pasaulio moterų krepšinio varžybų finalas, kur amerikietės, net dvidešimties taškų skirtumu, nugalėjo Sov. Sąjungos krepšininkes ir atsiėmė pasaulio krepšininkių - čempionių titulą.

Mums turėtų būti įdomu, kad šios pasaulio moterų krepšinio varžybos vyko dviem pogrupiais iš kurių vienos buvo žaidžiamos mūsų Vilniuje, kuriose dalyvavo keturių žemynų atstovės : Australijos, Čekoslovakijos, Amerikos, Kinijos Liaudies Respublikos, Vengrijos ir Taiwano komandos. Antrame pogrupyje varžybos vyko Minske ir čia dalyvavo : Sov. Sąjungos, Bulgarijos, Brazilijos, Kanados ir Pietų Korejos moterų komandos.

Kalbant apie moterų krepšinį, tenka prisiminti, kad moterys pradėjo žaisti krepšinį 1892 -siais metais ir pradžioje jis nebuvo labai populiarus tarp mūsų dailiosios lyties atstovių ir tik nuo 1976 -tų metų, kada moterų krepšinis buvo Montrealyje įtrauktas į Olimpinę žaidimų programą, sukruto viso pasaulio moterys ir su užsidegimu pradėjo vytis paskui vyrus.

Didžiausią populiarumą moterų krepšinis įsigijo Brazilijoje, kur į jų krepšinio rungtynes susirinkdavo net 16-ka tūkstančių žiūrovų, nes braziliečių moterų temperamentas, taip pagaudavo žiūrovus, kad žaidimo aikštelių ribas teko aptverti net metalinių tvorų sienele. Dar ir šiandien brazilės išsiskiria savo žaidimo stilumi, nes jų virtuoziškas kamuolio valdymas, metimai iš pasišokėjimo tritaškių metimai, atletiška kova po krepšiu ir neįtikėtinas puolimo greitis įrodo jų temperamento skirtumą.

Iš ankstyvesnių pasaulio ir Olimpinių žaidimų žinome, kad jau visa eilė metų, kaip sovietai buvo pralaužę ledus ir jų moterys nuo 1952 - rų metų žaidę 28-niuose oficialiuose turnyruose ir 26-šis kartus laimėjo pirmąją vietą ir du kartus antrąją vietą. Šešis kartus jos laimėjo pasaulio moterų krepšinio pirmenybes, aštuonis kartus tapo Europos čempionėmis. Kas mums daugiausia įdomu, kad Sov. Sąjungos krepšinio rinktinėje daug kartų jų garbę gynė lietuvaitės. Pradedant 1959- siais metais aukso ir sidabro medalius Sov. Sąjungai laimėjusios G. Tulevičiūtė - Vileikienė, J. Daktaraitė, A. Jankūnaitė - Rupšienė, L. Vinčaitė, A. Rupšienė, V. Beselienė ir R. Šidlauskaitė. Man yra labai malonu pabrėžti, kad nuo 1959 m. iki 1964 metų visos Sąjungos moterų krepšinio rinktinės treneriu buvo mano buvęs mokinys Stepas Butautas su kuriuo kartu laimėjau paskutinįjį Lietuvoje krepšinio turnyrą, kuriame dalyvavo visos Lietuvos, įvairių vietovių geriausios krepšino komandos. Deja šį kartą, Sov. Sąjungos rinktinėje nebuvo nei vienos lietuvaitės. Neįtikėtina, bet šiose pasaulio pirmenybėse, beveik kiekvienos komandos sudėtyje buvo labai aukšto ūgio žaidėjų. Jeigu kadaise galvodavome, kad kinietės visos yra žemo ūgio ir vaikšto labai mažais žingsniukais, tai šiandien yra įvykęs stebuklas, nes jų komandoje buvo pačios aukščiausios žaidėjos, o jų centro puolėja buvo net 2-jų metrų ir 8-nių centimetrų ūgio. Amerikos moterų krepšinio komanda taip pat gali pasididžiuoti savo laimėjimais, nes paskutinėje Olimpiadoje Los Angeles jos išsikovojo aukso medalį. Jos buvo tris kartus pasaulio čempionės ir priešpaskutiniame pasaulio čempionate amerikietės pralaimėjo rusaitėms tik dviejų taškų skirtumu.

Neperseniausiai įvykusiame geros valios turnyre Maskvoje, amerikietės gerokai sukrėtė rusaičių nuotaikas, nes užtikrintai laimėjo finalą 20-ties taškų skirtumu. Įdomu, kad amerikiečių komandoje beveik visos negrės iš kurių ypatingai išsiskyrė 22-jų metų ir 192 cm ūgio C. Miller, kuri sugeba "įdėti krepšį" iš viršaus ir per kiekvienas rungtynes sumeta vidutiniai apie 20 taškų. Sako, kad ji tai tikra pantera, nes turi nežmonišką kovos dvasią, o jos greitis yra nenusakomas. Kita, dėmesio verta žaidėja, tai 2 metrų ir 3 centimetrų aukščio vidurio puolėja. E. Donovan, kuri numa visus atšokusius nuo lentos kamuolius. Visos amerikietės išsiskiria ne tik savo žaidimu, bet ir savo odos spalva ir angliniais juodais plaukais.

Deja, mūsų Australijos moterų komandoje irgi nesimatė nei vienos lietuvaitės, ir norisi atsiklausti mūsų mergaičių, kas su jomis pasidarė? Nejaugi nebeturime daugiau Milvydaičių, Tamošiunaičių ar Statkučių?

* * *

Buvusieji Varpo pažangiausieji krepšininkai: Rasa Milvydaitė, Algis Milvydas ir Dalė Statkutė.

* * *

Nelabai sekėsi australėms savo pogrupyje, kur jos laimėjo tik prieš vengres, bet Maskvoje australėms geriau sekėsi, kur jos meistriškai sutriuškino brazilietes, bulgares ir korejietes, bet galutinoje pasekmėje gavo tik devintą vietą.X-jo pasulio moterų krepšinio pirmenybių laimėtojomis tapo: 1.- U.S.A., 2 - Sovietų Sąjunga, 3. - Kanada ir 4 - Čekoslovakija.

Leonas BALTRŪNAS

- - - Melbourno VARPO metiniame 1953 metų stalo teniso turnyre laimėtoju tapo V. Sirjatavičius, antroj vietoj palikdamas V. Zdanavičių ir 3 -joj Kuncaitį.

SYDNEJAUS GOLFININKAI

Jau ne vieną kartą šiame skyriuje buvo rašyta,kaip gražiai ir tvarkingai veikia Sydnejaus koviečiai golfininkai, kurie tikrai yra pavyzdys visoms kitoms sekcijoms. Jie net ir savo "Golfo žinias" leidžia neperiodiniu laikraštėliu, kurio redaktorius ir leidėjas yra Jeronimas Belkus, anksčiau buvęs tinklinio reprezentantas, mūsų rinktinės išvykoje į Ameriką ir Kanadą.

R E Z U L T A T A I

Individualiniai: Vincas Binkis 81 (mušinių- strokes), John Erzikov 59 (net) Vytas Burokas 48 (stableford).

4 B B B : Kostas Bagdonas-Jim Pocock 66 (stroke), Vytas Burokas-Algis Skirka 54 (stableford).

Dvejetai (stableford): 1. A. Skirka - G. Erzikov 96 taškai. 2. E. Karpavičius - F. Sofronov 93 tšk. 3-4 K. Bagdonas - G. Sauka 88 tšk. 3-4 J. Karpavičius - G. Sauka 88 tšk. 5. L. Petrauskas - A. Migus 87 tšk.

Individualiai: 1-2 A. Skirka ir F. Sofronov po 50 tšk. 3. J. Liutikas 47 tšk. (laimėtojas). 4. G. Erzikov 46 tšk. 5. L. Petrauskas, V. Binkis, G. Sauka, J. Karpavičius, J. Belkus ir J. Pocock - visi po 44 taškus.

N. T. P. Varžybose - sekančiai: F. Sofronov (2) A. Braželis, A. Atkinson, J. Erzikov, V. Binkis, G. Sauka, J. Belkus ir D. Atkinson.
D ir C Varžybose : V. Vičiulis.

* * * * * * * * *

SPORTO NUOTRUPOS

- - - Anglijoje, Nothingham mieste įvyks pasaulio irklavimo varžybos. Besiruošiant šioms varžyboms Trakuose, Lietuvoje vyko Sov. S-gos irklavimo pirmenybės, kuriose aukso medalius aštuonviečių lenktynėse pelnė kaunietės E. Vitkutė ir V. Lastauskaitė. Sidabro ir bronzos medalius laimėjo buvęs jaunių pasaulio čempionas kaunietis A. Jakštas. Aukso medalį taip pat laimėjo V. Česiūnaitė.

- - - Sekančios II-sios vyrų pasaulio krepšinio pirmenybės įvyks 1990 metais Argentinoje. Kaip pranešė Tarp. krepšinio federacija, šiose pirmenybėse dalyvaus tik 16.

- - - Vilniaus "Žalgyrio" futbolo komanda, kuri žaidžia aukščiausioje Sov. S-gos futbolo lygoje, tarpe 16 - kos geriausių komandų, stovi lentelės viduryje - 8-je vietoje.

- - - Po 1924 metų olimpiados suomių bėgikas V. Ritola tuoj po varžybų, kuriose jis laimėjo aukso medalį, turėjo išvažiuoti ir jam buvo nesuspėta jį įteikti. Paskui jis vyko iš miesto į miestą, iš valstybės į valstybę ir vis paskui jį keliavo šis jo aukso medalis, bet nekaip negalėjo jo pavyti. Šis gaudymas tęsėsi net 38 metus, kol Suomijos olimpinio k-teto narys, sužinojęs jo tikslų adresą jau kitoj pusėj Atlanto, jam šį medalį oficialiai įteikė.

- - - Yra ir tokių lenktynių. Kanados studentų tarpe gana populiarios yra lovų lenktynės. Varžybose dalyvauja komandos, susidedančios iš 75 žmonių. Nuolatos besikeisdamos šių dalyvių trijukės, stumia savo lovas, kurios yra ant ratukų, varžybų trasa. Greičio rekordą pasiekė Otavos studentai, kurie nustūmė lovą 18 klm. per valandą.

KLUBO PIRMENYBĖS

Aukščiausias rezultatas (top 10):
E. Karpavičius 89 su puse, V. Burokas 87 su puse, V. Vičiulis 87, V. Binkis 85 su puse, J. Erzikov 80, J. Karpavičius 72, A. Skirka 71, L. Petrauskas 69, A. Braželis 67 ir K. Bagdonas 65.

N.T.P. Žaidime - aukščiausias rezultatas (top 12)
V. Vičiulis 6, B. Binkis 5, D. Atkinson, V. Burokas, E. Karpavičius, A. Braželis, L. Petrauskas ir A. Skirka po 3. A. Zduoba, A. Migus, F. Sofronov ir G. Sauka po 2.

Vidutiniai Y-T-D žaidime: A. Skirka 38.8 V. Binkis 36.6, E. Karpavičius 36.0, J. Karpavičius 36.8 ir V. Burokas 36.2.

Net Y-T-D : E. Karpavičius 69.0, V. Vičiulis 69.7, V. Binkis 71.3. V. Burokas 69.5 ir J. Erznikov 70.3

PARENGIMAI

Sekančios Kovo golfo pirmenybės - varžybos įvyks š.m. lapkričio mėn. 15-16 dienomis Bowral miestelyje. Norintieji dalyvauti registruojasi pas Kovo golfo vadovą.

Kovo dovanų įteikimo ir pagerbimo B-B-Q įvyks š.m. gruodžio mėn. 13 dieną. Nemokami gėrimai, nemokamas maistas ir kita. Vieta - žinoma tik golfininkams ir jų draugams,o gal ir kai kurioms žmonoms.

* * * * * * * * *

H. MEILIŪNAS su prijaukinta australiška šarka.

Henrikas Meiliūnas, vienas iš buvusiųjų sporto klubo Kovas pirmininkų, po sunkios operacijos grįžo iš ligoninės. Linkim jam greitai atgauti pirmykštes jėgas.

Šachmatai

KAS JIE?

Šachmatai pirmiausia yra žaidimas. Kai meisteriui pasiseka sukurti patiją, kuri lieka gyva dešimtmečiams, šachmatai yra menas. Šachmatai nėra mokslas, bet juose yra mokslinio elemento, be kurio nebūtų įmanoma tobulai žaisti, tačiau tas elementas neturi pirminio vaidmens. Šachm. didm. Botvinikas.

Meisteris Tautvaišas: Šachmatai yra žaidimas, savyje turįs nemažai būdingų bruožų mokslui ir menui.

Praneši mai

Pranešame visų narių - ramovėnų žiniai, kad L.K.V. s-gos "Ramovė" Sydnejaus skyriaus valdyba rugsėjo 14 d., sekmadienį 3 val. p.p. šaukia informacinį susirinkimą.

Bus įteikiami s-gos garbės nariams garbės pažymėjimai ir ženklai. Maloniai prašome visus narius dalyvauti.

Valdyba

LITERATŪRINĖ POPIETĖ

Rugsėjo 28d., sekamdienį 2.30 val. lietuvių klube Bankstown, Žmogaus teisėms ginti draugija ruošia literatūrinę popietę. Programoje su savo kuryba dalyvaus:

A. Saudargienė, A. Vesčiūnaitė, A. Juragis ir B. Žalys.

Lietuviškosios poezijos rinkinį pristatys M. Karpavičienė.

V. Patašius padarys apžvalgą apie žmogaus teisių kovą Lietuvoje ir užsienyje. Bus rodomas filmas apie sąžinės kalinius.

Kviečiame visus tautiečius atsilankyti.

Sydnejaus lietuvių Žmogaus teisėms ginti draugija.

MELBOURNE

Pranešame Melbourno bendruomenei, kad š.m. rugsėjo mėn. 14 d. 2-30 val. sekmadienį, Lietuvių namuose, Jubiliejinėje salėje įvyks A.L.B. Krašto Tarybos narių rinkimai. Atlikime pareigą - dalyvaukime skaitlingai.

Ta pačia proga bus organizacijų pranešimai ir renkamas solidarumo mokestis.

Melbourno Apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja . M. Žiogienei, kuri suorganizavo ir paruošė skanius valgius per "M.P." vakaronę. Talkininkavo ir pravedė pelningą loteriją, aukojo fantus ir pyragus ponios: Volkienė, Žemaitienė, Grybienė, Matulionienė, Z. Jablonskienė ir jaunoji Žiogienė.

Visoms talkininkėms nuoširdus ačiū!

Melbourno Apylinkės valdyba.

Australijos Lietuvių Fondas praneša Melbourno lietuviams, kad per Tautos Šventės minėjimą bus renkamos aukos.

A. L. Fondas

C A N B E R R O J E

Tautos šventės minėjimas įvyks Lietuvių klube rugsėjo 20 - 21 dienomis:

Šeštadienį, rugsėjo 20 d. 7 val. vakare renkamės į biblioteką pasikalbėti apie muziką, išklausyti kompozitorės Giedrės GUDAUSKIENĖS kūrinių ir pasidalinti mintimis apie lietuvių veiklos aktualijas.

Prelegentė adelaidiškė IZOLDA POŽĖLAITĖ - DAVIS

Sekamdienį, rugsėjo 21 d. pamaldos 11.30 Bradone, St. Mary bažnyčioje. Po pamaldų renkamės į Lietuvių klubą - ne vėliau 1.30 val., minėjimui.

1. Izoldos Požėlaitės - Davis paskaitos tema:
   PASIŽYMĖJUSIOS LIETUVĖS TAUTINĖJE VEIKLOJE
2. Baltijos tunto iškilminga sueiga.
3. ALB Tarybos atstovų (4) rinkimai.

Kviečiame skaitlingai dalyvauti

Apylinkės valdyba

Aukos Mūsų Pastogei

"MŪSŲ PASTOGEI" AUKOJO:

K.J. Lynikas	Vic	$ 20
A. Krausienė	"	$ 10
A. Tamulevičius	"	$ 20
O. Liutikienė	WA	$ 50
J. Normantas	Vic	$ 5
J. Paškevičius	Tas	$ 5
P. Kviecinskas	Vic	$ 10
C. Juozaitis	NSW	$ 10
V. Žygas	Vic	$ 5
J. Gailius	"	$ 8.50
A. Jančiauskienė	"	$ 5
E. Eskirtienė	"	$ 20
V. Šablevičius	NSW	$ 10
A. Lokys	"	$ 10
A. Srutis	"	$ 20
G. Lingė	"	$ 5
A. Meiliūnienė - Lukšytė	"	$ 40
P. Stankūnienė	QLD	$ 10
M. Krupa	NSW	$ 5
V. Paragienė	Vic	$ 15
B. Tamošiūnas	"	$ 10
Geelongo Apyl.V-ba	"	$ 25
R. Lapinskas	NSW	$ 10
J. Kvietelaitis	Vic.	$ 10
D. Bižienė	NSW	$ 5

NAUJI "M. P." SKAITYTOJAI

L. Sukauskas Canada
J. Kalusevičius QLD.
R. Baltram NSW

ALB NEWCASTLE APYLINKĖS SUSIRINKIMAS.

Newcastle apylinkės metinis susirinkimas įvyko š.m. rugpjūčio mėn. 24d sekamdienį šv. Lauryno bažnyčios salėje, Broadmeadow. Apylinkės valdybos pirm. St. Žukui išvykus susirinkimą atidarė valdybos sekretorė D. Zakarauskienė. Susirinkimą pravesti išrinktas Dr. M. Šeškus, sekretore pakviesta V. Kristensen.

Pagal nustatytą dienotvarkę pranešimus padarė: praėjusių metų apylinkės veikios darbus, sekretorė Z. Zakarauskienė, iždininko J. Česnaitis, revizijos komisijos dr. M. Šeškus ir lietuvių bibliotekos, vedėja, V. Kristensen.

Diskusijose iškelta daug aktualių klausimų, dėl kurių teko ir pabalsuoti. I Krašto Tarybą pasiūlyti keturi kandidatai: Dr. M. Šeškus, A. Bajelis, J. Česnaitis ir Z. Zakarauskienė. Paskutiniesiems trims kandidatams atsisakius, dr. M. Šeškus vienbalsiai buvo išrinktas atstovauti apylinkę Tarybos suvažiavime kuris įvyks metų gale Sydnejuje.

Susirinkimas užbaigtas tautos himnu.

REIKALINGA TEKSTŲ RINKĖJA

"Mūsų Pastogės" redakcijai skubiai reikalinga tekstų rinkėja . Gali būti ir vyras.

Suinteresuotus prašome skambinti dienos metu "M. Pastogės" redakcijai - 70 3233 arba vakarais V. Patašiui - 558 4640

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (Tel. 708 1414)

Rugsėjo 21 d. sekmadienį 3 val. p. p. įvyks klubo narių

METINIS SUSIRINKIMAS

Klubo nariams primename, kad neapsimokėję nario mokestį už 86 - 87 metus negaus metinio pranešimo bei apyskaitos ir neturės teisės balsuoti.

Mūsų Pastogės

SPAUDOS BALIUS

Rugsėjo 27 d.

SVEČIAI IŠ LIETUVOS

Australijoje šiuo metu vieši du Lietuvos automobilistai lenktynininkai, kurie dalyvaus "Auto Rally" Sydnejus - Darwinas.Šiuo metu lietuviai automobilistai yra Melbourne, iš kurio rugsėjo 12 d. važiuos į Sydnejų. Lenktynės Sydnejus - Darwinas prasidės rugsėjo 20-tą dieną.

TOKIOS TOKELĖS...

Prof. Zigmas Budrikis praėjusią savaitę atvyko iš Pertho į Sydnejų, aplankė brolį ir sesę. Vėliau su draugais, Jurgiu ir Guoda Bliokais ir Jūrate Ivinskiene nuvyko į kalnus paslidinėti

Melbourno Apylinkės valdybos pirmininkas R. Šemetas, dėl susidėjusių asmeniškų aplinkybių, atšaukė savo pažadą dalyvauti šių metų "Mūsų Pastogės" spaudos baliuje, kuris įvyks spalio 27 dieną Sydnejuje.

Pasisvečiavęs Lietuvoje, grįžo adelaidiškis Viktoras Ratkevičius. Kol kas nežinoma jo radijacija, bet tikimės, kad kelionė pasibaigė laimingai.

Prašome atsiliepti tautietį iš Vak. Australijos, kuris atsiuntė prenumeratą čekiu: "Perth Building Soc. No 835327, 1986. Ref 09-328526 - Nežinom pavardės.

LIETUVIŲ RADIJO VALANDĖLĖS

ADELAIDĖ: 5EBI-FM šeštadieniais nuo 9 - 10 val. ryto.

CANBERRA: 2XX ketvirtadieniais 7.30 val vak.

MELBOURNE: 3EA sekmd. 11 val. ryto, pirmd. 6.30 p.p.

SYDNEY: 2EA šeštadieniais 10-11 val. ryto.

BRISBANE 4EB ketvirtadieniais 4.30 p.p.

PERTH: 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

MELBOURNO LIETUVIŲ BIBLIOTEKOJE

Gautos vėliausios laidos knygos: J.S. de Rosales "Baltų kalbų bruožai Iberų pusiausalyje". B. Aušroto "Sunkių sprendimų metai.";"Lietuvis žurnalistas", Liet. žurnalistų s-gos neperiodinis leidinys, Los Angeles. K.Š. "Konstantinas Olšauskas ir jo teismo byla". A. Kezio "Lithuania - Through the Wall", diary of a ten -day visit to my native land. Aleksys Rannit "Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, Lithuanian visionary painter". J. Masilionio "Lietuvių kalbos sintaksė". A. Šešplaukio - Tyrnolio "Lietuva pasaulinėje literatūroje"., straipsnių rinkinys. Juozo Brazaičio "Raštai": III - literatūros baruose, knygų vertinimai, tautosaka; IV - kultūros rūpesčiai, kultūrininkai, teatras, mokyklos klausimais; V - religinės refleksijos, lietuviai be tėvynės, visuomeniniai rūpesčiai, ano meto aktualijos, laiškai iš kelionių, papildymai. Algirdo Gustaičio "Kelionės nežinomuose kraštuose" I - Japonija - Thai - Singapuras - Malazija - Indonezija - Hong kong - Kinija - Macau - atgal į Kaliforniją; II - žvilgsnis į Meksiką. J. Kralikausko "Ąžuolai piliakalnyje", devynių istorinių romanų gelmenys ir problemos. F. Neveravičiaus "Priešai", raštų rinkinys. J. Švabaitės "Stikliniai ramentai", premijuotas romanas. V. Volerto "Jaučio ragai", romanas.

Melbourno lietuvių biblioteka veikia: šeštadieniais 11-2 val., sekmadieniais 1-3 val. Kitu metu norint pasinaudoti biblioteka, susirišti telef. 329 0297 po 6 val. vak. Šaltinių bibliotekos knygos skolinamos tik išimtinais atvejais kultūrininkams, paskaitininkams. lituanistikos mokytojams bei studentams. Už pražudytą knygą imamas trigubas mokestis. Senesnės laidos knygos visiems prieinamos tik bibliotekos skaitykloje.

J. MIKŠTAS
Bibliotekos vedėjas